

Sosyal Medya Platformlarının Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenme ve Kültürel Uyum Süreçlerindeki Rolü: Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı Çerçevesinde Nitel Bir Araştırma

Ebru Kırmızı

Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

Özet

Bu araştırma, sosyal medya platformlarının yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenme davranışları, kültürel uyum süreçleri ve gözlemsel öğrenme biçimleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışma, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı (1977), Kim'in Kültürel Uyum Kuramı (2001) ve Yılmaz'ın (2025) "Yabancı Dil Öğreniminde Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma" adlı çalışması temel alınarak tasarlanmıştır. Araştırmanın amacı, sosyal medyanın yalnızca iletişim aracı değil, aynı zamanda bir öğrenme ve kültürel aktarım ortamı olarak nasıl işlev gördüğünü ortaya koymaktır. Bu bağlamda, gözlem, model alma, taklit ve dijital etkileşim süreçleri üzerinden bireylerin öğrenme biçimleri, kültürel kimlik algıları ve sosyal etkileşimleri analiz edilmiştir. Araştırma, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören 30 yabancı uyruklu öğrenci ile yürütülmüştür. Katılımcılar, farklı kültürel geçmişlere sahip olup en az bir akademik dönemdir KKTC'de yaşamaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve nitel veri analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Elde edilen bulgular, öğrencilerin sosyal medya platformlarını yalnızca eğlence veya iletişim amacıyla değil; aynı zamanda davranışsal öğrenme, kültürel gözlem ve akademik paylaşım için aktif biçimde kullandıklarını göstermektedir. Öğrenciler, sosyal medyada izledikleri içerikler ve kişiler aracılığıyla yeni tutumlar geliştirmekte, kültürel değerleri tanımakta ve dil öğrenme süreçlerini desteklemektedir. Sonuç olarak, sosyal medya ortamlarının Bandura'nın belirttiği gözlemsel öğrenme mekanizmalarıyla (model alma, pekiştirme, öz-yeterlik) uyumlu biçimde çalıştığı; aynı zamanda Kim'in kültürel uyum döngüsünü hızlandırdığı görülmüştür. Bu yönüyle dijital platformlar, öğrenciler için hem akademik öğrenme hem kültürel entegrasyon açısından dönüştürücü bir öğrenme alanı işlevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Öğrenme Kuramı, Sosyal Medya, Kültürel Uyum, Dijital Etkileşim, Nitel Araştırma, KAÜ Yabancı Uyruklu Öğrenciler.

The Role of Social Media Platforms in the Learning and Cultural Adaptation Processes of International Students: A Qualitative Study within the Framework of Bandura's Social Learning Theory

Abstract

This study examines the impact of social media platforms on the learning behaviors, cultural adaptation processes, and observational learning patterns of international students. The research is designed based on Bandura's *Social Learning Theory* (1977), Kim's *Theory of Cross-Cultural Adaptation* (2001), and Yılmaz's (2025) study titled "A Qualitative Study on the Use of Social Media in Foreign Language Learning." The aim of the study is to reveal how social media functions not only as a communication tool but also as an environment for learning and cultural transmission. In this context, individuals' learning patterns, perceptions of cultural identity, and social interactions were analyzed through processes of observation, modeling, imitation, and digital interaction. The research was conducted with 30 international students studying at Cyprus American University. The participants come from diverse cultural backgrounds and have resided in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) for at least one academic term.

Data were collected using a semi-structured interview form and analyzed through qualitative data analysis methods. The findings indicate that students use social media platforms not only for entertainment or communication purposes but also actively for behavioral learning, cultural observation, and academic sharing. Through the content and individuals they follow on social media, students develop new attitudes, recognize cultural values, and support their language learning processes. Consequently, social media environments were found to align with Bandura's mechanisms of observational learning (modeling, reinforcement, and self-efficacy) while simultaneously accelerating Kim's cultural adaptation cycle. In this regard, digital platforms serve as transformative learning spaces for students, fostering both academic learning and cultural integration.

Keywords: Social Learning Theory, Social Media, Cultural Adaptation, Digital Interaction, Qualitative Research, International Students at Cyprus American University

1. Giriş

Dijital çağın hızla ilerlemesiyle birlikte bireylerin öğrenme biçimleri, iletişim yöntemleri ve kültürel etkileşim alanları önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Sosyal medya platformları artık yalnızca eğlence ya da paylaşım ortamları olmaktan çıkmış; öğrenme, kültürel adaptasyon ve kimlik gelişimi süreçlerinde etkin bir rol üstlenmiştir. Özellikle yabancı dil öğrenen öğrenciler için dijital ortamlar, gözlem, etkileşim ve deneyim yoluyla öğrenmenin gerçekleştiği dinamik bir öğrenme alanı hâline gelmiştir.

Yılmaz'ın 2025 yılında gerçekleştirdiği "Sosyal Medyanın Yabancı Dil Öğrenme Süreçlerindeki Rolü" başlıklı çalışması, bu araştırmanın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Yılmaz'a göre sosyal medya, bireylere yalnızca dilsel bilgi sunmakla kalmayıp kültürel farkındalık, gözlemsel öğrenme ve öz-yeterlik gelişimini de destekleyen etkileşimli bir öğrenme alanı yaratmaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin dijital ortamlarda başkalarının dilsel davranışlarını gözlemleyerek kendi öğrenme stratejilerini geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bu bakış açısı, Albert Bandura'nın 1977 tarihli Sosyal Öğrenme Kuramı ile örtüşmektedir. Bandura, bireylerin yalnızca doğrudan deneyimle değil, aynı zamanda başkalarının davranışlarını gözlemleyip model alarak da öğrendiklerini belirtir. Sosyal medya bu anlamda modern bir gözlemsel öğrenme laboratuvarı olarak değerlendirilebilir. Öğrenciler, çevrim içi ortamlarda karşılaştıkları dil kullanımlarını ve kültürel davranış biçimlerini gözlemleyerek kendi öğrenme süreçlerini güçlendirmekte, öz-yeterlik algılarını ve dilsel motivasyonlarını artırmaktadır.

Kültürel uyum açısından ise Young Yun Kim'in 2001 ve 2005 yıllarında geliştirdiği Kültürel Uyum Kuramı, bireylerin yeni bir kültüre adapte olurken iletişimsel etkileşimler aracılığıyla bir "stres-adaptasyon-büyüme" sürecinden geçtiğini ortaya koyar. Bu yaklaşım, öğrencilerin sosyal medya aracılığıyla hem kendi kültürel kimliklerini sürdürmelerine hem de yeni kültürel ortamlara daha dengeli biçimde uyum sağlamalarına olanak tanımaktadır. Bu etkileşimsel süreçte dijital platformlar yalnızca bir iletişim aracı değil, bireyin duygusal destek bulduğu, yeni kültürel kodları öğrendiği ve öğrenme motivasyonunu pekiştirdiği bir sosyal öğrenme alanı hâline gelmektedir. Bu araştırma, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal medya platformlarından özellikle WhatsApp kullanımını, yabancı dil öğrenme ve kültürel uyum süreçleri bağlamında incelemektedir. Araştırma yalnızca WhatsApp platformu ile sınırlandırılmış; diğer sosyal medya araçları kapsam dışında bırakılmıştır.

Çalışma, nitel araştırma yöntemiyle yürütülmüş olup, elde edilen bulgular öğrencilerin dijital ortamda gözlemsel öğrenme yoluyla dilsel yeterliklerini geliştirdiklerini ve sosyal medya aracılığıyla kültürel adaptasyon süreçlerini kolaylaştırdıklarını göstermektedir. Bu sonuç, Yılmaz'ın sosyal medya modelini destekler nitelikte olup, dijital iletişimin bireylerin öğrenme davranışlarını ve kültürel etkileşim biçimlerini dönüştüren güçlü bir unsur hâline geldiğini ortaya koymaktadır.

2. Kuramsal Çerçeve

Dijital çağın hızla gelişmesiyle birlikte, bireylerin öğrenme biçimleri, iletişim yöntemleri ve kültürel etkileşim alanları köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Bu dönüşüm, özellikle sosyal medya platformlarının sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda öğrenme, gözlemsel etkileşim ve kültürel adaptasyonun gerçekleştiği çok katmanlı bir alan hâline gelmesini sağlamıştır. Araştırmanın kuramsal temeli, Bandura'nın (1977, 1986) Sosyal Öğrenme Kuramı, Kim'in (2001, 2005) Kültürel Uyum Kuramı ve Yılmaz'ın (2025) Sosyal Medya-Öğrenme Modeli üzerine inşa edilmiştir. Bandura, bireylerin davranışlarını gözlem ve model alma yoluyla öğrenebildiklerini vurgularken; Kim, kültürel adaptasyonu stres-adaptasyon-büyüme döngüsü içinde açıklamaktadır. Yılmaz'ın modeli ise sosyal medyayı hem bilişsel hem kültürel öğrenmenin bütünleştiği dijital bir ekosistem olarak tanımlar.

Bu üç yaklaşım, dijital ortamlarda öğrenmenin çok boyutlu doğasını açıklamada birbirini tamamlamaktadır. Bununla birlikte, Van Dijk'in (2008, 2015) söylem çözümleme yaklaşımı ve Zor'un (2017) sinema analizine dayalı eleştirel söylem çözümlemesi, dijital medya metinlerinin ideolojik ve kültürel anlam üretimi süreçlerini görünür kılarak sosyal öğrenmenin söylemsel boyutuna kuramsal katkı sağlamaktadır. Castells (2013) ve Couldry (2012) ise ağ toplumunda iletişim pratiklerinin dönüşümünü açıklayarak, bireysel öğrenmeden kültürel adaptasyona uzanan dijital etkileşim süreçlerinin yapısal çerçevesini sunmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın kuramsal akışı bireysel öğrenmeden kültürel uyuma, oradan da dijital söylem üretimine uzanan bütüncül bir yapıda temellenmiştir.

2.1. Sosyal Öğrenme Kuramı

Albert Bandura'nın (1977) geliştirdiği Sosyal Öğrenme Kuramı, bireylerin davranışlarını yalnızca doğrudan deneyimlerle değil, gözlem ve model alma yoluyla da öğrendiklerini ileri sürer. Bu yaklaşıma göre öğrenme süreci, dikkat, hatırlama, yeniden üretim ve motivasyon aşamalarını içerir. Bandura, bireyin çevresindeki modelleri izleyerek edindiği davranışların, sosyal çevre ve kültürel bağlamla birlikte şekillendiğini vurgular. Özellikle dijital çağda bireylerin medya aracılığıyla sürekli etkileşim hâlinde olması, gözlemsel öğrenme süreçlerinin kapsamını genişletmiştir (Bandura, 1986; Boyd 2014).

Dijital ortamlar, bireylere yalnızca bilgi sunmaz; aynı zamanda toplumsal değerlerin, kimliklerin ve davranış kalıplarının yeniden üretildiği alanlar oluşturur (Talas & Kaya, 2007; Talas & Öztürk 2015; Kara, 2016a; Kara 2016b)ç

Castells (2013), iletişim gücünün modern toplumlarda kültürel yapıları dönüştüren en temel unsur olduğunu belirtirken; Couldry (2012), medya pratiklerinin toplumsal gerçekliği yeniden kuran sembolik süreçler içerdiğini ifade eder. Bu bağlamda sosyal medya, Bandura'nın gözlemsel öğrenme kavramının somutlaştığı çağdaş bir öğrenme laboratuvarı niteliğindedir.

Adorno ve Horkheimer (2002) kültür endüstrisi eleştirisinde, bireylerin medya aracılığıyla toplumsal normlara yönlendirildiğini vurgulamışlardır. Zor'un (2017) Kazakistan sineması üzerine yaptığı çözümleme, medya metinlerinin ideolojik ve kültürel kodlar aracılığıyla izleyicide öğrenme etkisi yarattığını göstermiştir. Bu perspektiften bakıldığında, sosyal medya platformları bireylerin hem bilişsel hem davranışsal düzeyde öğrenmelerini pekiştirirken, aynı zamanda kültürel değerleri yeniden üretmektedir.

Yılmaz (2025c) ve Bağcı (2024), modern iletişim ortamlarının bireylerin öğrenme süreçlerine yön verdiğini, dijital içeriklerin sosyal normların yeniden inşasında belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda sosyal medyanın kültürel kimlik inşasında gözlemsel öğrenme süreçlerini tetiklediğini belirtmişlerdir. Dolayısıyla Bandura'nın kuramı, günümüzün dijital ve kültürel iletişim dinamiklerini anlamada hâlen temel bir referans çerçevesi olarak önemini korumaktadır.

2.2. Kültürel Uyum Kuramı

Young Yun Kim (2001; 2005), bireylerin yabancı bir kültürle karşılaştıklarında yaşadıkları uyum sürecini "stres-adaptasyon-büyüme" modeliyle açıklamıştır. Bu modele göre, bireyler yeni kültürel ortama girdiklerinde çeşitli stres kaynaklarıyla karşılaşır; zamanla bu stresle başa çıkmak için yeni davranışlar ve iletişim stratejileri geliştirirler. Son aşamada ise birey, hem bilişsel hem de duygusal düzeyde büyüme yaşar. Kültürel uyum döngüsü, bireyin iletişimsel yeterliliğiyle doğrudan ilişkilidir.

Yılmaz (2019a) tarafından Kuzey Kıbrıs bağlamında yapılan kimlik temsilleri araştırması, kültürel uyumun medya söylemleriyle nasıl yeniden üretildiğini göstermektedir. Yılmaz ve Bektaş (2019b) da ulusal kimlik söylemlerinin medya ideolojileri aracılığıyla yeniden üretildiğini vurgulamıştır. Bu tür araştırmalar, Kim'in modelinin dijital çağda medya ortamları üzerinden yeniden yorumlanabileceğini kanıtlamaktadır.

Bağcı'nın (2023) medya temsillerine ilişkin nöroturizm araştırması, kültürel algıların dijital içeriklerle nasıl etkileşime girdiğini göstermektedir. Aynı şekilde Yılmaz (2025) uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımı yoluyla kültürel adaptasyon süreçlerini kolaylaştırdıklarını belirtmiştir. Sosyal medyanın kültürel kimlik ve aidiyet üzerindeki etkisini ele alırken; dijital iletişimin kültürel adaptasyona katkı sağladığını ortaya koymuştur. Bu yaklaşım bağlamında, dijital platformlar artık yalnızca iletişim araçları değil, kültürlerarası etkileşimin merkezinde yer alan sosyal alanlardır. Sosyal medya pratiklerinin kültürlerarası iletişimi dönüştürdüğünü; Boyd (2014) ise dijital kimliklerin genç kuşaklar arasında yeni toplumsal aidiyet biçimlerini doğurduğunu göstermektedir. Bu veriler, kültürel uyumun dijital çağda hem bireysel hem toplumsal düzeyde yeniden tanımlandığını kanıtlamaktadır.

2.3. Sosyal Medya ve Yabancı Dil Öğrenme Modeli

Yılmaz'ın (2025) yabancı dil öğrenme süreçlerinde sosyal medya kullanımına ilişkin modeli, dijital etkileşimlerin öğrenme üzerindeki çok boyutlu etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırmacıya göre sosyal medya, bireylere yalnızca bilgi paylaşımı değil, aynı zamanda gözlemsel öğrenme, öz-yeterlik ve kültürel farkındalık imkânı sunmaktadır. Bu durum Bandura'nın (1977) sosyal öğrenme ilkeleriyle doğrudan örtüşmektedir; çünkü bireyler sosyal medya ortamlarında başkalarının davranışlarını gözlemleyerek öğrenir, model alır ve kendi deneyimlerinde yeniden üretirler.

Yılmaz'ın modeli, Kim'in kültürel uyum yaklaşımıyla da paraleldir. Öğrenciler sosyal medya aracılığıyla hem kendi kültürlerini ifade etmekte hem de yeni kültürlerle etkileşim kurarak bir "melez kültürel kimlik" geliştirmektedir. Bu bağlamda sosyal medya, dil öğrenimi sürecinde yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda kültürel bir uyum alanı hâline gelmiştir (Yılmaz, 2025a; Yılmaz, 2025b; Gümüş, 2024).

Gümüş, Algül ve Köktener'in (2018; 2020) araştırmaları, markalaşma süreçlerinde dijital kimlik inşasının öğrenme ve algı yönetimiyle benzer mekanizmalara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, dijital etkileşimlerin bireysel öğrenme stratejilerini nasıl dönüştürdüğünü anlamada önemli bir analogi sunmaktadır. Bağcı (2024) ve Başar & Aksoy (2022) gibi araştırmacılar da sosyal medya etkileşimlerinin duygusal doyum, aidiyet ve öğrenme motivasyonu üzerinde belirleyici etkiler yarattığını belirtmektedir. *Frontiers in Psychology* (2024) dergisinde yayımlanan araştırmalar, sosyal medyanın öğrenme doyumunu ve sosyal ilişkiler üzerindeki etkilerini bilişsel temelde açıklamıştır. Bu çalışmalar, Yılmaz'ın modelinin uluslararası literatürle tutarlı olduğunu göstermektedir. Yılmaz (2019) çalışmasında ifade ettiği gibi sosyal medyada kültürel paylaşımın kimlik inşasıyla ilişkili olduğunu, uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımıyla kültürel uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda, Yılmaz'ın (2025) modeli sosyal medyayı bir "öğrenme ekosistemi" olarak konumlandırmaktadır. Bu ekosistem, bireylerin hem dilsel hem kültürel düzeyde gelişim göstermelerine olanak tanırken; gözlemsel öğrenme, kültürel farkındalık ve öz-yeterlik boyutlarında da bütüncül

bir dönüşüm sağlamaktadır. Bu yaklaşım, hem Bandura'nın davranışsal öğrenme çerçevesiyle hem Kim'in kültürel adaptasyon modeliyle teorik bir kesişim noktası oluşturmaktadır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, sosyal medya platformlarının yabancı dil öğrenme ve kültürel uyum süreçlerindeki işlevini inceleyen nitel bir durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Yöntemsel çerçeve, Dr. Emel Yılmaz'ın (2025) sosyal medya-öğrenme modeli temel alınarak yapılandırılmıştır. Yılmaz'a (2025b) göre sosyal medya, bireylerin gözlemsel öğrenme süreçlerini, öz-yeterlik algılarını ve kültürel farkındalık düzeylerini güçlendiren çok boyutlu bir öğrenme ekosistemidir.

Bu çalışma, Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme Kuramı, Kim'in (2001) Kültürel Uyum Kuramı ve Yılmaz'ın (2025) dijital öğrenme modeli arasındaki kuramsal kesişimi esas alarak geliştirilmiştir. Yılmaz (2019a) ve Bağcı'nın (2024) çalışmalarında belirtildiği üzere, bireylerin dijital etkileşim yoluyla öğrendikleri davranış biçimleri, aynı zamanda kültürel uyumun da bilişsel bir parçasıdır. Bu nedenle araştırma, sosyal medyayı yalnızca iletişim ortamı değil, aynı zamanda kültürel öğrenmenin gerçekleştiği bir sosyo-dijital alan olarak ele almaktadır.

Araştırma, yalnızca WhatsApp platformu ile sınırlandırılmıştır. Katılımcı sayısı 30 öğrenciyle sınırlı olup, bulgular genellenebilirlik amacı taşımamaktadır. Ayrıca araştırma yalnızca Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde yürütülmüştür; farklı üniversitelerde yapılacak benzer çalışmalar, karşılaştırmalı kültürel sonuçlar sağlayabilir (Yılmaz, 2025; Bağcı, 2024; Gümüş, 2024).

3.2. Araştırma Deseni

Araştırma deseni nitel durum çalışması (case study) yaklaşımına dayanmaktadır. Creswell (2014) nitel durum çalışmalarını, belirli bir olgunun gerçek yaşam bağlamında derinlemesine incelenmesi olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda araştırma, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal medya kullanım deneyimlerini, özellikle WhatsApp platformu özelinde ayrıntılı biçimde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu desenin seçilme nedeni, olgunun çok katmanlı sosyal, kültürel ve duygusal boyutlarını anlamaya olanak tanımasıdır (Patton, 2002; Silverman, 2020). Nitel yöntem, bireylerin kişisel anlatılarını, algılarını ve deneyimlerini doğrudan katılımcı perspektifinden anlamayı mümkün kılmaktadır (Lincoln & Guba, 1985).

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 akademik yılında Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören 30 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme (purposive sampling) yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntemin tercih edilme nedeni, araştırma konusuna ilişkin deneyim ve farkındalığa sahip bireylerin derinlemesine görüşlerinin elde edilmesini sağlamaktır (Creswell, 2014). Katılımcılar Nijerya, Pakistan, Ürdün, İran, Mısır, Zimbabve ve Türkiye gibi farklı kültürel geçmişlere sahiptir. Bu çeşitlilik, sosyal medya kullanımının yabancı dil öğrenme ve kültürel uyum süreçlerindeki etkilerini farklı kültürel perspektiflerden değerlendirme imkânı sunmuştur (Yılmaz, 2025a).

3.4. Veri Toplama Aracı

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Form, Yılmaz'ın (2025) modelinde yer alan "öz-yeterlik, gözlemsel öğrenme, kültürel farkındalık ve dijital etkileşim" temaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca Kim'in (2001) Kültürel Uyum Kuramı ve Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme Kuramı temel alınarak literatürde yer alan benzer çalışmalardan (Bağcı, 2023; Gümüş, 2024; Boyd,

2014) yararlanılmıştır. Görüşme formu iki ana bölümden oluşmaktadır: Demografik bilgiler (yaş, cinsiyet, ülke, eğitim durumu). Açık uçlu sorular:

- Sosyal medyayı (özellikle WhatsApp'ı) hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?
- Sosyal medya kullanımı yabancı dil öğrenmenize nasıl katkı sağlıyor?
- Sosyal medya aracılığıyla kültürel farklılıkları nasıl deneyimliyorsunuz?
- Dijital ortamda gözlemlediğiniz davranış veya dil kullanımı sizi nasıl etkiliyor?
- Sosyal medya etkileşimleri kendinizi ifade etme biçiminizi nasıl değiştirdi?

Tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmış, gizlilik ve gönüllülük ilkelerine uygun hareket edilmiştir (Silverman, 2020). Görüşmeler 2025 yılı bahar döneminde, her biri yaklaşık 25–35 dakika sürecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların onayıyla ses kaydı alınmış ve ardından görüşmeler yazılı metne dönüştürülmüştür. Veriler Türkçe ve İngilizce karışık biçimde toplanmış, anlam kaybı yaşanmaması için çeviri sürecinde iki dilde uzman araştırmacı desteği alınmıştır (Yılmaz, 2025b; Bağcı, 2023).

3.5. Veri Analizi

Elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi teknikleriyle çözümlenmiştir. Bu analiz, Yılmaz'ın (2025) dijital öğrenme modelindeki tematik yaklaşım çerçevesinde yürütülmüştür. İlk aşamada veriler kodlanmış; ardından "dilsel gelişim", "kültürel etkileşim", "öz-yeterlik", "duygusal doyum" ve "sosyal aidiyet" olmak üzere beş ana tema altında toplanmıştır (Yılmaz, 2025a; Boyd, 2014). İçerik analizi sürecinde Lincoln ve Guba'nın (1985) güvenilirlik ölçütleri dikkate alınmış; geçerlik için katılımcı doğrulaması, güvenilirlik için kodlayıcılar arası uyum denetimi yapılmıştır. Silverman (2020) ve Creswell (2014) tarafından önerilen sistematik nitel veri analizi ilkeleri izlenmiştir.

4. Bulgular ve Analiz

Bu bölümde, araştırma kapsamında Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören 30 yabancı uyruklu öğrenciden elde edilen verilerin analizine yer verilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve öğrencilerin sosyal medya platformlarını –özellikle WhatsApp uygulamasını– kullanım biçimlerine ilişkin görüşleri derlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin WhatsApp kullanımını öğrenme, sosyalleşme ve kültürel uyum süreçleri bağlamında nasıl deneyimlediklerini ortaya koymaktadır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve yüzdelik dağılımlar kullanılmış; her soru için öğrencilerin yanıtları temalar hâlinde gruplandırılmıştır. Bulguların yorumlanmasında Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme Kuramı, Kim'in (2001) Kültürel Uyum Kuramı ve Yılmaz'ın (2025) Sosyal Medya–Öğrenme Modeli kuramsal çerçeve olarak kullanılmıştır.

4.1. WhatsApp Kullanım Sıklığı

Katılımcıların %60'ı WhatsApp'ı her gün düzenli olarak kullandıklarını, %30'u haftada birkaç kez kullandıklarını, %10'u ise yalnızca belirli durumlarda kullandıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmı WhatsApp'ı günün farklı saatlerinde aktif olarak kullandıklarını, özellikle ders sonraları veya akşam saatlerinde yoğun iletişim kurduklarını belirtmiştir. Temalar: -Sürekli çevrim içi olma- Akademik ve sosyal iletişimin bütünleşmesi-Günlük yaşamın dijitalleşmesi.

Kuramsal Yorum: Bu bulgu, Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme Kuramı'ndaki "model alma ve gözlemsel öğrenme" süreciyle örtüşmektedir. Öğrenciler çevrim içi ortamda birbirlerinin davranışlarını gözlemlemekte ve iletişim biçimlerini modellemektedir. Ayrıca, Kim'in (2001) Kültürel Uyum Kuramı çerçevesinde, bu sürekli dijital etkileşim, bireylerin hem kendi kültürel kimliklerini sürdürmelerine hem de yeni kültüre uyum sağlamalarına olanak tanımaktadır.

4.2. WhatsApp Kullanım Amaçları

Katılımcıların %45'i WhatsApp'ı akademik iletişim (ders notları paylaşımı, grup ödevleri, proje koordinasyonu vb.) için kullandıklarını belirtirken, %35'i sosyal iletişim (arkadaşlık,

sohbet, gündelik paylaşımlar) amacıyla kullandığını, %20'si ise aileyle iletişim amacıyla kullandığını ifade etmiştir. Temalar: Akademik dayanışma ve bilgi paylaşımı-Sosyal bağların güçlenmesi-Dijital ortamda aidiyet duygusu.

Kuramsal Yorum: Bu bulgular, Yılmaz'ın (2025) Sosyal Medya-Öğrenme Modeli ile örtüşmektedir. Yılmaz'a göre sosyal medya, öğrenmeyi zamandan ve mekândan bağımsız hâle getirir; bireyler dijital topluluklar aracılığıyla bilgiyi paylaşarak öğrenirler. Bu durum, Bandura'nın (1977) öz-yeterlik kavramıyla da paraleldir: Öğrenciler, dijital etkileşim yoluyla akademik yeterliklerini geliştirdiklerini ifade etmektedir.

4.3. Kültürlerarası İletişim ve Etkileşim

Katılımcıların %55'i WhatsApp üzerinden farklı kültürlerden arkadaşlarla iletişim kurduklarını, %30'u yalnızca aynı ülke kökenli arkadaşlarla etkileşimde bulunduklarını, %15'i ise çok sınırlı uluslararası iletişim kurduklarını belirtmiştir. Temalar: Kültürel farkındalık ve öğrenme-Dillerarası geçiş ve kod değişimi-Kültürel stereotiplerin dönüşümü. Kuramsal Yorum: Kim'in (2001, 2005) Kültürel Uyum Kuramı bağlamında, bu sonuçlar "stres-adaptasyon-büyüme" döngüsünün dijital ortamlarda da işlediğini göstermektedir. Öğrenciler, farklı kültürlerle dijital iletişim kurdukça, yeni davranış biçimlerine adapte olmakta ve kültürel esneklik kazanmaktadır. Yılmaz'ın (2025) bulgularında da benzer biçimde sosyal medyanın kültürel farkındalık üzerindeki etkisi vurgulanmıştır.

4.4. Sosyal İlişkiler Üzerindeki Etkiler

Katılımcıların %50'si WhatsApp kullanımının sosyal ilişkilerini güçlendirdiğini, %30'u kısmen etkilediğini, %20'si ise yüz yüze iletişimi azalttığını belirtmiştir. Özellikle grup sohbetlerinin öğrenciler arasında destekleyici bir ağ oluşturduğu, ancak bazı öğrencilerin bu yoğun dijital iletişimden duygusal olarak yorulduğu görülmüştür. Temalar: Sosyal destek ve aidiyet-Dijital yorgunluk-Sanal-gerçek etkileşim dengesizliği.

Kuramsal Yorum: Bandura'nın gözlemsel öğrenme modeli, bireylerin dijital ortamlarda sosyal davranışları gözlemleyerek empati, paylaşım ve dayanışma gibi değerleri geliştirebileceğini öne sürer. Bu bulgu aynı zamanda Kim'in kültürel uyum yaklaşımında öne çıkan "karşılıklı kültürel denge" kavramıyla da ilişkilidir: Öğrenciler dijital topluluklarda hem kendi kültürlerini temsil etmekte hem de başkalarına uyum sağlamaktadır.

4.5. Akademik Katkı ve Öğrenme Süreçleri

Katılımcıların %60'ı WhatsApp kullanımının akademik çalışmalarına olumlu katkı sağladığını, %25'i kısmen etkili olduğunu, %15'i ise herhangi bir katkı sağlamadığını ifade etmiştir. Öğrenciler, özellikle grup tartışmalarında, ödev koordinasyonunda ve sınav öncesi bilgi alışverişinde WhatsApp'ı aktif biçimde kullandıklarını vurgulamıştır. Temalar: Akademik paylaşım ve işbirliği- Öğrenme motivasyonu- Dijital öz-yeterlik algısı.

Kuramsal Yorum: Yılmaz'ın (2025) modeline göre, sosyal medya öğrenme ortamlarında öz-yeterlik ve gözlemsel öğrenme süreçlerini destekler. Öğrenciler, arkadaşlarının başarılarını ve paylaşımlarını gözlemleyerek kendi öğrenme stratejilerini güçlendirmekte, bu da Bandura'nın öz-yeterlik kavramıyla örtüşmektedir.

5. Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgular, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal medya, özellikle de WhatsApp aracılığıyla hem akademik hem de kültürel düzeyde aktif bir öğrenme süreci yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Öğrenciler sosyal medyayı yalnızca iletişim kurma aracı olarak değil, aynı zamanda öğrenme, kültürel uyum ve öz-yeterlik geliştirme ortamı olarak değerlendirmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu WhatsApp'ı her gün aktif olarak kullandıklarını, bu platformun hem akademik bilgi paylaşımında hem de sosyal ilişkilerin güçlenmesinde önemli rol oynadığını belirtmiştir. Özellikle ders notlarının paylaşımı, grup ödevlerinin koordinasyonu ve sınav duyurularının

takibi gibi süreçlerde WhatsApp, öğrencilerin akademik başarılarını destekleyen bir araç olarak görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası, sosyal medya üzerinden farklı kültürlerden bireylerle iletişim kurduklarını, bu süreçte yeni kültürel davranış kalıplarını gözlemlediklerini ve kendi kültürlerini ifade etme fırsatı bulduklarını belirtmiştir. Bu durum, sosyal medyanın kültürlerarası iletişimde bir köprü işlevi gördüğünü göstermektedir. Öğrenciler, çevrim içi ortamda edindikleri etkileşimler sayesinde yeni kültürel normlara daha kolay adapte olduklarını, aynı zamanda kendi kimliklerini koruyabildiklerini ifade etmiştir. Bu sonuç, Kim'in Kültürel Uyum Kuramı'nda tanımladığı "stres-adaptasyon-büyüme" döngüsünün dijital ortamlarda da işlediğini göstermektedir.

Bulgular aynı zamanda Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nı da desteklemektedir. Öğrenciler dijital ortamlarda birbirlerinin davranışlarını gözlemleyerek öğrenmekte, arkadaşlarının iletişim biçimlerini ve başarı stratejilerini model almaktadır. Bu süreçte gözlemsel öğrenme, dikkat, hatırlama, yeniden üretim ve motivasyon aşamalarıyla birlikte işleyerek bireylerin davranışsal öğrenme süreçlerini güçlendirmektedir. Özellikle akademik gruplarda gözlemlenen paylaşımlar, öğrencilerin öz-yeterlik duygusunu artırmakta ve öğrenmeye yönelik motivasyonlarını yükseltmektedir.

Elde edilen veriler, Yılmaz'ın (2025) Sosyal Medya-Öğrenme Modeli ile de büyük ölçüde örtüşmektedir. Yılmaz'a göre sosyal medya, bireylerin öğrenme sürecini zamandan ve mekândan bağımsız hâle getirir; kullanıcılar dijital etkileşim yoluyla gözlemsel öğrenme becerilerini geliştirir, kültürel farkındalıklarını artırır ve öz-yeterlik algılarını güçlendirir. Bu bağlamda WhatsApp, yabancı uyruklu öğrencilerin hem akademik hem de kültürel gelişiminde bütünleştirici bir rol üstlenmektedir. Öğrenciler bu platform aracılığıyla birbirlerinden öğrenmekte, dijital etkileşim yoluyla sosyal destek bulmakta ve yeni ortama daha kolay adapte olmaktadır.

Sonuç olarak, araştırma bulguları sosyal medyanın bireylerin öğrenme, sosyalleşme ve kültürel uyum süreçlerinde çok boyutlu bir araç olarak işlev gördüğünü açık biçimde ortaya koymaktadır. WhatsApp, öğrenciler arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırmakta, kültürel etkileşimi teşvik etmekte ve duygusal dayanışmayı güçlendirmektedir. Bu süreç, Bandura'nın öğrenme modeliyle bireylerin gözlemsel öğrenme davranışlarını desteklerken, Kim'in kültürel uyum yaklaşımıyla bireylerin yeni kültürlerle daha sağlıklı biçimde adapte olmalarına olanak tanımaktadır. Aynı zamanda Yılmaz'ın sosyal medya temelli öğrenme yaklaşımıyla paralel biçimde, dijital ortamların öğrenmeyi hızlandırıcı ve öz-yeterlik geliştirici yönleri öne çıkmaktadır.

Genel olarak, WhatsApp ve benzeri sosyal medya platformları, günümüz öğrencileri için sadece iletişim kanalları değil, aynı zamanda davranışsal öğrenmenin, kültürel bütünleşmenin ve dijital kimlik inşasının yaşandığı dinamik alanlar hâline gelmiştir. Bu çalışma, sosyal medyanın bireyler arası etkileşim, öğrenme ve kültürel uyum süreçlerinde dönüştürücü bir rol üstlendiğini göstermektedir.

6. Kaynakça

- Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2002). *Dialectic of Enlightenment* (J. Cumming, Trans.). Stanford University Press. (Original work published 1944)
- Bağcı, E. (2023). Turist gözünden Türkiye: "Watchtower of Turkey" tanıtım filminin nörobilim araçlarıyla analizi. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 6(2), 160-171.
- Bağcı, E. (2024). Nöroturizm ve ulusal turizm tanıtımı: Nörobilime dayalı Türk turizm pazarının tematik analizi. *Uluslararası Turizm Antropolojisi Dergisi*, 9(4), 281-299. <https://doi.org/10.1504/IJTA.2024.143396>
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. Yale University Press.
- Castells, M. (2013). *Communication power*. Oxford University Press.
- Couldry, N. (2012). *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Polity Press.
- Creswell, J. W. (2018). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). Sage.
- Gümüş, S., & Algül, A. (2018). Pazarlama iletişimi bağlamında markanın tescili sonrası konumu: Eti, Ülker ve Torku örnekleri. *İstanbul Aydın Üniversitesi e-Journal of New Media*, 2(Eylül), 63–68.
- Gümüş, S., Köktener, A., & Şahar, S. (2020). Rolex and Apple: Relationship between brand reputation and brand value concepts and trademark registration in the context of globalization. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 64–77.
- Gümüş, S. (2024). Branding within the scope of destination marketing: Hallum example. *Ases International Journal of Culture, Art and Literature*, 3(2), 79–93.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Sage Publications.
- Kara B. (2016a). Çizgi filmin sosyolojik anatomisi pepe örneği. *uluslararası türk kültür coğrafyasında sosyal bilimler dergisi*, 1(02), 14–22. (Yayın No: 3025166)
- Kara B. (2016b). Globalleşme sonucu söylemler ve medya bağlamında ideoloji. *discourses as a result of globalization and ideology in terms of medi*. 21. yüzyılda eğitim ve toplum, 5(14), 149–162. (Yayın No: 2889244)
- Kim, Y. Y. (2001). *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Sage.
- Kim, Y. Y. (2005). Adapting to a new culture: An integrative communication theory. In W. Gudykunst (Ed.), *Theorizing about intercultural communication* (pp. 375–400). Sage Publications.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd ed.). Sage.
- Silverman, D. (2020). *Doing qualitative research* (6th ed.). Sage.
- Talas, M., & Kaya, Y. (2007). Küreselleşmenin kültürel sonuçları. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)*, 22, 149–162.
- Talas, M., & Öztürk, M. F. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks (Türklerin Dünyası Dergisi)*, 7(1), 101–120.
- Van Dijk, T. A. (2008). *Discourse and power*. London: Palgrave Macmillan.
- Van Dijk, T. A. (2015). *Discourse and knowledge: A sociocognitive approach*. Cambridge University Press.
- Yılmaz, E. (2019a). *Kimlik, ideoloji ve söylem: Kıbrıs Türk basınında kimliğin söylemsel inşası üzerine bir çalışma (Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu (2010–2015) ve Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı (2015–günümüz) dönemleri)* [Doktora tezi, Lefke Avrupa Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı].
- Yılmaz, E., & Bektaş, M. Ç. (2019b). Reproduction of national discourse through different ideologies in newspapers. *Transilvania Journal of Social Sciences*, 10(2), 63–68.
- Yılmaz, E. (2025a). Siyasal iletişim aracı olarak sosyal medya: Kuzey Kıbrıs'taki siyasal liderlerin Instagram kullanım pratikleri üzerine bir inceleme. In V. Yakın (Ed.), *İletişim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar ve Değerlendirmeler* (pp. 1–23). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Yılmaz, E. (2025b). Çocuk medyasında kültürel kimlik ve ideoloji: Caillou ve Nasreddin Hoca'nın karşılaştırmalı analizi. *Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 24(3), 1–8.

- Yılmaz, E. (2025c). The visible face of popular culture: A critique of the culture industry through TV competitions, media representations, and the case of Nihal Candan. *International Journal of Environmental Sciences*, 11(Suppl. 18), 1456–1459.
- Zor, L. (2017). *Application of Van Dijk's critical discourse analysis to cinema films and an example of film analysis from Kazakh cinema: A gift to Stalin*. Academic View Journal, (61), 877–899. Institute of Social Sciences of the Turkic World Kyrgyz–Turkish University of Economics and Entrepreneurship.

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın planlanması ve yürütülmesi sürecinde değerli katkı ve rehberliklerinden dolayı Dr. Emel Yılmaz'a teşekkür ederim.

Acknowledgment

I would like to express my sincere gratitude to Dr. Emel Yılmaz for her valuable guidance and contributions throughout the planning and implementation of this research.